

Epidemieën & de publieke gezondheid

Waar denken we aan bij epidemieën en pandemieën? Om dit goed te begrijpen moeten we ver terug in de tijd, naar een periode waarin uitbraken van infectieziekten de bevolking op schijnbaar raadselachtige wijze konden decimeren, of op zijn minst een onbegrepen onheil en gevaar vormden. In een tijdsbestek van nog geen 250 jaar zijn we ver gekomen en kunnen we in het rijke Westen relatief comfortabel en veilig leven zonder grote angst voor infectieziekten. Relatief, want COVID-19 toonde aan dat we als samenleving én als individu niet immuun zijn. Ook recent moesten inwoners van Amersfoort en Utrecht hun water koken of flessenwater gebruiken. Er zou zomaar opnieuw een epidemie kunnen ontstaan.

Epidemieën en pandemieën zijn ziekten die zich snel en op grote schaal binnen of tussen bevolkingsgroepen verspreiden en daarmee een grote impact hebben op de volksgezondheid en het maatschappelijk leven. Vaak wordt hierbij vooral gedacht aan infectieziekten, zoals veroorzaakt door virussen en bacteriën, die tot ver in de twintigste eeuw een belangrijke bron van ziekte en sterfte vormden. Dankzij verbeteringen in hygiëne, schoon drinkwater, vaccinaties en antibiotica zijn deze ziekten in veel samenlevingen minder zichtbaar geworden in het dagelijks leven. Sinds de tweede helft van de twintigste eeuw is de aandacht echter steeds meer verschoven naar niet-infectieuze aandoeningen die op grote schaal voorkomen, zoals obesitas en diabetes type 2. Daarbij groeit het besef dat ook factoren als voeding, leefomgeving, sociaaleconomische ongelijkheid, klimaatverandering, sociale omstandigheden en de verspreiding van desinformatie een belangrijke rol spelen in de gezondheid van bevolkingen.

Programma:

29 oktober - Publieke gezondheid in vogelvlucht (Erik Buskens); Basis van infecties (Gerard te Meerman)

05 november - Preventieve mogelijkheden bij infecties (Erik Freijlink); Invloed van sociaal

maatschappelijke context op het ontstaan van epidemische bedreigingen (Nadine Voelkner);
 12 november - Geleefde ervaring: sociaal discours (Mike Huiskes);
 19 november - Een gezonde leefomgeving: fysiek (gebouwde omgeving) en mentaal (Jeanette Nijkamp en Jolanda Tuinstra);
 26 november - Recht op publieke gezondheid (Marlies Hesselmanns);
 03 december - Publieke gezondheid in de toekomst - rol van technologie en hoe komen we tot een rechtvaardig systeem? (Maarten Lahr en Elisabeth Wilhelm). Afronding door Erik Buskens.

Afbeelding: Tentoonstelling over de Pest in Museum Valkhof, De Gelderlander.

Cursusnummer	26ZN-1G29
Docent	<i>Cees Th. Smit Sibinga</i> Cees Th. Smit Sibinga is internist-haematoloog en transfusiegeneeskundige. Smit-Sibinga heeft negen multidisciplinaire cursussen georganiseerd.
Vakgebied	Mens en maatschappij
Seizoen	2026 zomer/najaar
Dag	Donderdag
Inschrijven voor	do 22 okt. 2026
Tijd	14.00 - 16.30
Cursusdata	29-okt., 05-nov., 12-nov., 19-nov., 26-nov., 03-dec., 10-dec.
Prijs	€ 175,-
Aantal colleges	6
Werkvorm	Hoorcollege met ruimte voor vragen en discussie
Cursusmateriaal	https://www.rug.nl/aletta/
Opmerkingen	PowerPoint en digitale syllabus worden digitaal ter beschikking gesteld op de website van HOVO.